

MÓDSZERTAN A SIKLÓERNYŐS CSŐRLÉSEK VÉGREHAJTÁSÁRA

1. Műszaki feltételek

1.1. A csőrlőberendezésre vonatkozó előírások

Csak alkalmasságot szerzett csőrlőberendezés üzemeltethető! Alkalmassági vizsgálatot csőrlő bevizsgáló jogosítású személy végezheti az alábbi vizsgálat alapján:

- A kötélrő a pilóta és a repülőeszköz igényeinek megfelelően a kötél sebességétől függetlenül szabályozható. A beállított erő nagysága egyértelműen leolvasható. A kötélrő a csőrlőkezelő beavatkozására a beállított értékhez képest csökkenthető csőrlés közben is.

- A berendezésen kötélvágó szerkezet van, amelynek működőképességét az alkalmasság vizsgálat során ellenőrizni kell.

- A csőrlőkezelő csőrlés közben úgy helyezkedik el, hogy képes a teljes csőrlést szemmel kísélni, eközben helyváltoztatás nélkül eléri a kezelő szerkezet, továbbá forgó, mozgó alkatrészekről védve van.

- A berendezés üzembiztosan működik, mind a csőrlés, mind a kötélvisszahúzás fázisában.

Az alkalmasság érvénye a vizsgálatától számított 1 év. A vizsgálat eredményét a szerkezet elektronikus törzskönyvébe be kell jegyezni. Az alkalmasság lejártá után azt meg kell újítani.

Csőrlőberendezést csak siklórepülő csőrlőkezelői jogosítással rendelkező személy üzemeltethet, aki az üzemelést a csőrlési naplóban okmányolja.

1.2. A kioldóra vonatkozó előírások

Csőrlésben csak a pilótára rögzített, a kormányzást segítő, úgynevezett "testkioldó" alkalmazható. A hevedert az esetleges többlet-igénybevételre méretezni kell.

A mechanizmus a kötelet ki kell oldja:

- terheletlen állapotban,

- 2000 N terhelés mellett az átlagos vonóerő-iránytól egészen a merőlegesig minden irányban, de szándékolatlan kioldás nem fordulhat elő.

A működtető szervet /kart, gombot, kioldószeget/ úgy kell elhelyezni, hogy mindkét kézzel jól elérhető helyen.

A kioldók használata a pilóta felelőssége, alkalmasságának megállapítása a kioldó próbavizsgálat eredménye alapján történhet.

1.3. A repülőeszközre vonatkozó előírások:

Csörlésre alkalmas minden repülőeszköz, mely egyedi, vagy ideiglenes alkalmassággal rendelkezik és dokumentációja csörlésre való alkalmatlanságot nem köt ki. Csörlésre alkalmas továbbá az a kísérleti szerkezet, melyre terhelési próba alapján a hatszoros pozitív terhelési többes megállapítható.

2. Személyi feltételek.

2.1. Csörlőüzem megkezdésének feltételei.

Képzett csörlőkezelő jogosult pilótákat csörléssel indítani.

A csörlőkezelők képzését csörlőkezelő szakoktató, vagy csörlő segédoktató végezheti. A képzés során a csörlőkezelő az oktató jelenlétében és irányításával legalább 50 gyakorlati csörlést végez, és elméleti és gyakorlati csörlőkezelő vizsgát tesz. Jogosítását az online képzettségi tanúsítványba kell bejegyezni.

Képzés alatt álló csörlőkezelő csak legalább P2 jogosítású és a csörléses képzést eredményesen befejezett pilótákat csörlölhet.

Növendék csörlését kizárólag jogosított csörlő szakoktató végezheti, avygy csörlő segédoktató abban az esetben, ha a növendék oktatója is jelen van a csörléseknél.

2.2. Csörlőkezelői jogosítást az a személy kaphat, aki

- jogosított csörlőkezelő, vagy csörlőkezelők, jelenlétében legalább 50 felügyelt csörlést hajt végre.

- a csörlésekre vonatkozó alábbi tematikájú elméleti képzést elvégezte és abból eredményes vizsgát tett:

- a csörlőkezelői elméleti képzés témakörei:

1. A csörlés fizikája
2. Csörlőberendezések és szerkezeti követelményeik
3. A gyakorlati csörlés végrehajtásának módszere, vészhelyzetek és kezelésük
4. Meteorológiai alapok – korlátok
5. Csörlésre vonatkozó szabályok ismerete

A csörlőkezelői jogosítás típusai:

- Siklóernyős csörlőkezelő – telepített csörlőn
- Siklóernyős csörlőkezelő – eregető csörlőn
- Siklóernyős csörlőkezelő – fordító csigás telepített csörlőn
- Siklóernyős csörlőkezelő – telepített távvezérlésű csörlőn
- Sárkányrepülő csörlőkezelő – telepített csörlőn
- Sárkányrepülő csörlőkezelő – eregető csörlőn
- Sárkányrepülő csörlőkezelő – fordító csigás telepített csörlőn
- Sárkányrepülő csörlőkezelő – telepített távvezérlésű csörlőn

Az egyes jogsítást fajtákat a repülési napló típusátképzések rovatában kell feltüntetni.

2.3. Csörlhető jogosítások a képzési tematika szerint adhatók.

3. Csőrlések gyakorlati végrehajtása

3.1. A kötél beakasztása előtt a pilóta köteles ellenőrizni a

- repülőeszközt,
- a személyi felszerelést,
- a kioldó működőképességét,
- a csőrlő segédberendezés működőképességét,
- a felszállómező és légtér szabad voltát.

3.2. Az indításra a starthelyen indító szolgálatot kell kijelölni. Az indító a pilótától kapott vezényszavakat rádió segítségével, vagy az előzetesen egyeztetett jelzésekkel közvetíti a csőrlőkezelő felé.

- **PILÓTA KÉSZ?** (pilóta mondja)
- **CSŐRLÉS INDUL** (zászló felemelése)!
- **STARTOT KEZDD MEG!** (zászló lecsapása)

Csőrlés során:

- **HÚZÓERŐ CSÖKKENTÉST KÉREK** (kéz, vagy láb lengetés)

Leoldás előtt:

- **CSŐRLÉS VÉGE, OLDJ LE!** (kötél tartósan meglazul)

3.3. A gyakorlati végrehajtás során a csőrlőberendezés rendszerének függvényében a rendszerre vonatkozó útmutató szerint kell eljárni.

3.4. Csőrlési sáv: a kifektetett csőrlőkötélre merőlegesen jobbra és balra megfelelő távolságot kell tartani a lehetséges akadályoktól, hogy se zavarás, se elakadás ne következhesen be. Ezt a biztonsági távolságot oldalszél esetén a szélerősség figyelembevételével meg kell növelni.

3.5. Több csőrlőberendezéssel való csőrlés esetén az aggregátorok között biztonságos távolságot kell tartani. Egy időben több gép csőrlése csak úgy végezhető, ha a kötelek hosszának sugarába a másik aggregátor nem kerül be.

3.6. Üzem közben a csőrlő aggregátor 20 m-es környezetén belül az oda beosztottakon kívül senki sem tartózkodhat!

4. Vészhelyzetek

4.1. Kitérés

Ha a csőrlőkezelő a kitérés kezdetén a vonóerőt csökkenti és így a pilóta képes az eredeti irányba visszakormányozni a járművet, akkor a vonóerő ismét megnövelhető és az emelkedés folytatható.

Ha azonban a kitérés 30°-os irányeltérésen is túl fokozódik, akkor egy időben, egymástól függetlenül

- a pilóta köteles leoldani,
- a csőrlő kezelő köteles a kötélérőt megszüntetni, illetve szükség esetén kötelet vágni.

Rendszeres, nem turbulencia által keltett kitörések mindig visszavezethetők az alábbi okok valamelyikére:

- a vonóerő túl nagy. Ebben az esetben a vonóerőt csökkenteni kell, illetve szükség esetén az erőhatárolást méréssel kell ellenőrizni,
- a pilóta az irányeltérésre későn reagál. Ebben az esetben a csórlések folytatását a vezető pilóta, vagy oktató meghatározott számú felügyelt felszálláshoz kötheti.

4.2. A kötélmeglazul, vagy szakad:

A kötélmeglazulását okozhatja a széllökés, a csórló berendezés műszaki hibája, szándékos gázlevétel vagy kötélszakadás. A kötélmértékű hasasodása megengedett, azonban a csórló kezelő felelős azért, hogy a kötélmújóli megfeszítések ne lépjen fel olyan mértékű rántás, mely kormányzási problémát okoz. Nagyobb mérvű hasasodás esetén a csórló kezelő köteles a vonóerőt megszüntetni és a csórlést befejezni.

A pilóta a csórló kezelőtől függetlenül köteles leoldani, ha a kötélmeglazulása miatt veszélyes mértékű rántásra számíthat, illetve ha a kötélmelszakadt.
Kioldóban maradt kötélszakasszal repülni TILOS! Ha a kioldó nem működik: lásd 4.4.

4.3. Akadályoztatás:

A pilóta és a csórló kezelő köteles a csórlést megszakítani, ha akár a földön, akár a levegőben a felszállás folytatásával belátható vészhelyzetet idézhet elő.

4.4. A kioldó nem működik:

Ha kitöréskor vagy az emelkedés végén a pilóta nem old le, a csórló kezelő köteles a kötelet elvágni. Ha a pilóta ekkor sem képes leoldani, akkor a levágott kötelet fektesse a terület bokroktól, fáktól, egyéb akadálytól mentes környezetére. Repülés közben az átlagosnál nagyobb sebességet tartson, nehogy a kötélm a növényzetben elakadjon.

5. Repülési területek

5.1. A csórló kezelőnek a csórlás folyamán mindvégig szemmel kell tartania a légi járművet. A csórlási sávban nem lehet olyan akadály, mely a folyamatos figyelést akadályozza.

5.2. A csórlási sávnak elég szélesnek kell lennie ahhoz, hogy a leoldott kötélm olyan területre hulljon, ahol veszélyt vagy kárt nem okozhat.

5.3. A repülési területre el kell végezni a siklórepülő starthelyekre, illetve felszállóhelyekre vonatkozó előírások szerinti okmányolást, illetve a csórlések megkezdésekor a FIC-et tájékoztatni kell a csórlás által igénybe vett légtér használatáról..

5.4. A repülési területen széljelző szalag, vagy szélzsák, mentőfelszerelés, gépkocsi és működőképes telefon kell legyen.

6. Felelősség

A csőrlések során a jogszabályokban meghatározott jogi felelősségen túl a feladat biztonságos végrehajtásáért az alábbi személyek aktív közreműködése szükséges:

6.1. A csőrlő kezelő a csőrlős üzem vezetője. Feladata:

- a repülés jogi feltételeinek ellenőrzése,
- az üzem előtt a berendezés üzemképességéről való meggyőződés
- az idejében végzett erő-csökkentések, illetve kötélvágás,
- az aggregátor környezetétől illetéktelen személyek távoltartása,
- a csőrlési napló naprakész vezetése.

6.2. Amennyiben a feladat során szükséges indító személy, annak feladata:

- a pilóta által adott vezényszavak csőrlő kezelő felé történő forgalmazása
- a csőrlési sávban megjelenő akadály esetén a start elhalasztása
- vészhelyzet esetén a csőrlő kezelő figyelmeztetése

- csőrlés befejezésekor a kötél leoldásának hangos bemondása.

6.3. A pilóta felelős:

- a csőrlési sáv környezetétől az illetéktelen személyek távol tartásáért.
- az időbeni leoldás végrehajtásáért
- veszélyhelyzet esetén a csőrlés megszakításáért
- a repülőeszköz és csőrlő segédberendezések alkalmasságáért
- a kioldó és a heveder alkalmasságáért.